

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egység szerint.
A nyílt tér sora 1 korona

Az ithonlevők kötelessége.

A világháború ötödik esztendejét tapossuk. Hőseink künn a harctereken minden áldott nap lelket és testet öltö munkát végeznek, napnap után kockára teszik életüket és mindezt szóltanul, tűrve a házáért.

Akkor amikor mindenki a fronton ily emberöltött munkát végez, kötelessége azon kevés kiválasztottnak, aki itthon van, hogy a közért is dolgozzék. Kötelessége ez mindenkinek, legyen az alkalmatlan, vagy fölmentett, legyen az férfi vagy nő. A köz érdekében kifejtett munkásság, a haza érdekét szolgálja, mert mennél jobban van idehaza igazgatva az ország, annál ellenállóbb künn a front.

Ezt a cikkünket aktuálisá teszi az újabban mind gyakrabban felmerült jelenség, hogy sokan akik itthon vannak, nem akarnak tudomást venni erről a kötelességükről és úgy viselkednek, mint ha nem háború volna, mint ha nem lehetne minden embertől megkivánni, nemcsak munkaerejét, vagyonát, hanem életét is. Ezeket kell elsősorban az illetékes köröknek kioktatni, hogy igenis kötelessége mindenkinek segédkezni itthon, legyen az bárki és senkinek sem mérülhet ki háborús tevékenysége abban, hogy kihasználva a háborús konjunkturát, magánvagyonát túlzott mértékben gyarapítja.

Már több ízben panaszoikat hallottunk, hogy többen nem segédkeznek abban, hogy a köz ellátását zavartalanul biztosítsuk, illetve még akadályokat is gördítenek az egyes községi elöljáróságok elé, annak munkáját, nem hogy elősegítsék, hanem egyenesen akadályozzák. És ilyen panaszokat, nem elvéve hallunk, hanem ma már rendszerré válnak.

Ezen állapotok oka, azonban tisztán maga az eljáró hatóság. Ma amikor olyan nagy hatalmat adtunk azok kezébe, akik bizalmunkból sorsunkat intézik, nagyon könnyű megtörni azokat, akiket jobb belátásra bírni nem lehet. Hiszen semmi sem egyszerűbb, mint hadimunkára bevonultatni az alkalmatlant, a nőtől segélyt megvonni, vagy azt aki már 1-2 évvel túl van a katonai szolgálat korán. Ha 3 hónapra bevonul majd egy ilyen ember, a többi esze nélkül eleget fog tenni a felszólításoknak és nem fog kibúvót keresni, sőt nem fogja ridegen elutasítani a hozzájuk munkáért fordulókat.

Ugyanazt amit a munkára állítunk, ugyanazt áll anyagiak terén is. Annak kinek az ég megadta azt, hogy idehaza ekkor, mikor nemzetünk színe java künn van a harctereken, akinek megadatott az, hogy vagyonát gyarapítsa, akkor mikor száz és százezren tönkrementek a háborúban, annak kötelessége a háborús sebeket gyógyítani is.

Az elöljáróságok kötelessége ellenőrizni azt hogy, mindenki megtegye kötelességét és ha valaki nem teszi meg, az ellen haladék nélkül, meg tenni a megtorló lépéseket, tekintet nélkül hogy ki az illető.

Rendelet a burgonyáról.

A közlelmezési miniszter a hivatalos lap keddi számában közzétette az 1918. évi burgonyatermés zár alá vétele közszükségleti célokra való igénybevétele és felhasználásáról szóló rendelet végrehajtási utasítását.

A rendelet szerint a törvényhatóság első tisztviselője fogja közzétenni azt, hogy a termelő házi és gazdasági szükséglet címén terméséből mennyit tarthat vissza, ugyancsak ő fogja közzé tenni azt a legmagasabb mennyiséget is, amely mindazoknak, akik nem termelők, vagy akiknek termése saját házi szükségletüket

nem fedezi, a folyó ellátási évben igényük lehet.

Azok, akik nem burgonyatermelők, vagy akiknek termése házi szükségletüket nem fedezi, saját házi szükségletükre burgonyát az alábbiak szerint vásárolhatnak:

A vásárláshoz vásárlási igazolvány kell. A vásárlási igazolványt, háztartásonként azonban legfeljebb az illető törvényhatóságra szólóan megállapított fejadagoknak megfelelő mennyiségre, a vásárlásra jogosultnak lakóhelye szerint illetékes községi elöljáróság (polgármester) állítja ki. Ennek kiállításával egyidejűleg az engedélyt nyert fogyasztót a közellátásban részesülők sorából törölni kell.

A rendelet kimondja, hogy a vármegye területén lakó ellátatlanok csakis saját községük területén és csak olyan termelőktől vásárolhatnak, akik burgonyát 30 kat. holdnál kisebb területen termeltek, vagy akiknek feles burgonyatermése a 10 vaggont meg nem haladja. A közellátás céljaira önként felajánlott, vagy hatóságilag már igénybevett készletek ilyen eladás tárgyát nem képezhetik.

A vásárlási igazolványt az eladó a burgonya elszállításával egyidejűleg átvenni és a természetfelhasználás igazolásául megőrizni köteles.

A vásárlási igazolvánnyal vásárolt burgonya elszállításához szállítási igazolvány szükséges melyet a főszolgabíró, illetőleg rendőrkapitány állít ki. Olyan fogyasztóknak, akik burgonyaszükségletüket valamely családbelijüktől ingyenesen kapják, az ennek elszállításához szükséges szállítási igazolványokat a közlelmezési miniszter által esetről-esetre adott engedély alapján az országos burgonyaközvetítő irodától kell kérni és igazolni kell egyúttal, hogy a folyamodó a közellátandók sorából törölve van.

Külön fog intézkedés tétetni a tekintetben is, hogy azoknak a törvényhatóságoknak, amelyeknek szükséglete saját termésükkel nem fedezhető, a hiányzó burgonyamennyiség az országos feleslegekből utalassék ki.

Ezzel kapcsolatban elrendelte a közlelmezési miniszter a termelők (készletbirtokosok) jogos házi és gazdasági szükségletet meghaladó feleslegeinek hatósági igénybevétele (rekvirálás) és pedig oly módon, hogy a törvényhatóságok első tisztviselői a törvényhatóságokra a természetmennyel arányban állóan kivett kontingens elsősorban önkéntes felajánlás útján, ennek sikertelensége esetén pedig egyidejűleg

leges rekvirálással is feltétlenül biztosítani tartoznak.

A termelési szerződésekkel lekött burgonyakészleteket teljes egészükben rekvirálni kell.

A rekvirálási (önkéntes felajánlási) eljárást legkésőbb 1918. szeptember 15-ig kell befejezni.

Azokkal a termelőkkel szemben, akik készleteiket eddig az időpontig ki nem szedték, a rekvirálás (önkéntes felajánlás) hatálya a kiszedés időpontjában tekintendő beállottnak.

Az 1918. szeptember 15-ig önként felajánlott készletekért a legmagasabb áron felül 5 koronás ártöbblet, a rekvirált tételért ellenben csak a megállapított legmagasabb ár fog az Országos Burgonya Közvetítő Iroda, illetve a közvetítés nélkül történt beszerzés esetén közvetlenül az átvevő által a tényleges átvétel alkalmával kifizetett.

Az Országos Burgonyaközvetítő Iroda által felszámítható jutalék a közvetítésével beszerzett burgonya után métermázsánként 1 korona 50 fillérben van megállapítva.

Kiutalják a beszerzési előleget.

A fővárosi lapok közlik azt, hogy a pénzügyminiszter a köztisztviselőknek megállapított beszerzési előleg kiutalásáról intézkedő rendeletét ma az államhatóságoknak és hivataloknak megküldötte. A rendeletben közli a miniszter, hogy aki az engedélyezhető legmagasabb összegű beszerzési előleget fölveszi, annak a háborús segélyből 1918. nov. 1-től az eddiginél nagyobb összeget fognak levonni, tehát eddigi járandóságainál kisebb fizetést kap kézhez. Jogában áll azonban a tisztviselőnek az engedélyezettnél kisebb összegű beszerzési előleget kérni. Az előleg a következő módzatok mellett kerül kifizetésre: Egyedülálló, olyan alkalmazott részére, aki nem visz saját háztartást és nem is él hozzátartozóinak háztartásában, 30 százaléka; olyan alkalmazott részére, aki saját háztartást visz, de kettőnél kevesebb családtag ellátásáról gondoskodik, vagy aki hozzátartozóinak háztartásában él 40 százaléka; olyan alkalmazott részére pedig, aki saját háztartásában legalább még két családtag ellátásáról köteles gondoskodni, 50 százaléka utalványozandó annak az összegnek, amelyet az illető az 1917. XV. törvénycikk alapján járó háborús segélynek egy évi augusztus 1-én tényleg élvezett. A beszerzési előleg semmi esetre sem

haladhatja meg az alkalmazott által az augusztus 1-én élvezett háborus segély egy évre szóló összegének 50 százalékát. Előlegben részesítendőek mindazok az állami alkalmazottak, akik háborus segélyt kapnak és még tényleges szolgálatban állnak.

Az egyévi szolgálattal még nem bíró díjnokok, altisztek és szolgák részére csak különös méltánylást érdemlő esetben adható előleg. A hadbavonult tisztviselők csak az esetben kaphatnak előleget, ha polgári illetményeiknek részben vagy egészben való élvezetében a háboru időtartamára is meghagyták. Az előleg engedélyezését nem akadályozza az a körülmény, hogy az alkalmazott fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat alatt, vagy fegyelmi eljárás, ítélet hatálya alatt áll. A felettes hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az előleg haladék nélkül folyósítható és hogy azt legkésőbb október 20-ig minden igényjogosult megkapja. Az előleget tizenkét egyenlő és egymásután következő havi részletben kell visszafizetni.

H I R E K.

— **Kinevezések.** A király szentmártoni Darnay Hubertet, a Ludovika akadémia volt növendékét, a 9. honvéd huszárezredben hadnaggyá nevezte ki.

A király Németh Ferenc József 20. honv. gy. e. zászlóst, t. hadnaggyá nevezte ki.

— **Személyi hír.** Dr. Rott Nándor veszprémi püspök f. hó 20-án városunkba érkezett. Másnap vendége Matosovszky esztergomi bencés tanár társaságában, látogatást tett az Állami Darnay Muzéumban. Egy és fél órát töltött Darnay Kálmán kir. tanácsos igazgató kalauzálása mellett a múzeumban, nagy érdeklődéssel szemlélte meg a múzeum és Darnay igazgató lakásának műkinceseit. A megyei püspök ur ezuttal csak pár napig szerencsétlen városunkat, de szeptemberben hosszabb tartózkodásra ismét eljön második székhelyére Sümegre.

— **A megyei közigazgatás reformja.** Egy fővárosi estilap közlése szerint Wekerle több törvényjavaslatot készít elő, amelyet az ősszel kíván a képviselőház elé terjeszteni. A javaslatok egyike a megyei közigazgatás reformjáról szól. — Beavatottak közlése szerint Wekerle államosítani akarja a közigazgatást, egyszersmind ezzel kapcsolatban területi változtatásokat is akar a vármegyéknek eszközölni. A vármegyék területét arányosítani kívánja, s e végből a különböző pártok vezetőivel tárgyalni óhajt.

— **Értesítés.** A sümegi áll. realiskolában a tanulók felvétele szeptember 2-án és 3-án d. e. 9–11-ig történik, javító, felvételi pótló és magánvizsgálatok augusztus 30-án és 31-én lesznek. Felvételi díj 15 korona. Igazgatóság.

— **Szeptember elsején új rend lesz a vasuton.** Az utazási állapotok megjavítására rendszabályokat hoztak, amelyek alkalmasak arra, hogy a visszaéléseket legalább némileg korlátozzák. Az első lényegesebb változás, hogy a 100 kilométernél hosszabb utra szóló menetjeggyel az utazást a lebélyegzést követő

napszakban is meg lehet kezdeni. Fontos újítás az is, hogy az eddigi 6 és 1 koronás utánfizetéseket a miniszter megszüntette és helyükbe 10 koronás utánfizetést vagy más néven: pótilletéket, büntetést léptette életbe. A hat koronás bírság eddig a visszhiszemlőség, jegy nélkül utazókra volt érvényben. Ha a jegyvizsgáló kalauz valakit jegy nélkül ért a vonaton: megbüntette a menetdíj kétszeresére, de legalább hat koronát szedett be rajta. Az egy koronás pótilleték azon utasokra nézve állott fenn, akik a jegyvizsgálat alkalmával önként jelentették, a kalauznak, hogy nincsen meneti jegyük. A kalauz ezektől a rendes menetdíjat és az említett egy koronás pótilletéket szedte be. A háboru tavaszai hamarosan kitanulták a vasúti praktikumot és a mai penzertek szerint nevétegesen csekélyt egykoronás pótilleték tudatában kényelmesen beültek jegy nélkül a vonatokba, a jegypénztáraknál a meneti jegyért bordatörő harcokat vívó jámbor utasok legnagyobb megrökönyödésére. Az új intézkedések sorába tartozik, hogy felemelték a perronjegyek árát is. Eddig a perronra való belépésre jogosító jegy ára 20 fillér volt. Az új perronjegy ára 1 korona. Aki jegy nélkül lép a perronra, 2 korona büntetést fizet. Az új rend, mint értesülünk, szeptember hó 1-én lép életbe.

— **Meghosszabbítják a vadászati tilalmi időt.** Most jelent meg a hivatalos lapban az a rendelet, amely szerint a földmívelési miniszter a nyúlra és fácánra vonatkozó tilalmi idő augusztus 15-től szeptember 14-ig meghosszabbítja. De a meghosszabbított vadászati tilalmi időt a törvényhatóság első tisztviselője szeptember 1-től esetről esetre felfüggesztheti, ha az illető vidéken a vadfelettség teljes fokát érte.

— **A zsirellátás biztosítása.** Illetékes helyen serényen folynak a munkálatok az ország és hadsereg zsirellátásának minél tökéletesebb biztosítására. A sertés tenyésztés és forgalom rendjét a földmívelésügyi kormány a lehető legliberálisabban szabályozta és lehetővé tette, hogy úgy a sertés tenyésztés, mint a hizlalás teljes erővel fejhesse ki közhasznú működését. Azáltal, hogy a földmívelésügyi kormány megszüntette az egyes vállalatok, beszerzési csoportok sít. részére való külön sertést leköltést, egységes eljárást és egységes árakat teremtett meg a hizlalásban, ami annál indokoltabb, mert az új sertés maximális árak oly anyagi rekompensációkat biztosítanak, amelyekben a tenyésztés és hizlalás munkája bőséges ellenértéket talál. Minian a legújabb kormány rendelkezés következtében a külön célokra való sertés hizlalás lehetetlenné vált és sertést hizlalni kizárólag az Országos Sertésforgalmi Irodánál lehet, nagyon fontos hogy minden sertésartó aki megfelelő sovány sertésanyaggal és takarmánykészlettel rendelkezik, kössön mielőbb hizlalási szerződést az Országos Sertésforgalmi Irodával, mely a takarmány feloldása esetleg kiutalása által is gondoskodni fog a sertések akadálytalan kihizlaltatásáról. Egészen új és a többtermelés szempontjából jelentőségében kimagasló akció indított a földmívelésügyi kormány aziránt is,

hogy a jövő év tavaszára megfelelő minőségű beállítani való sovány sertésanyag álljon a hizlalók rendelkezésére. E célból mindazoknak a sertésenyésztőknek akik malacikaikat ugynevezett előhizlalási szerződéssel az Országos Sertésforgalmi Irodának már most lekötik, megfelelő takarmányt biztosít a sertéseknek feljavítására addig is, amíg azok tavaszi beállításra alkalmasak lesznek. Saját érdekében jár el tehát minden gazda, ha malacikait előhizlalási szerződéssel az Országos Sertésforgalmi Irodának legelsőlegesen lekötí, mert ezzel az iroda által nyújtandó messzemenő kedvezéseket és előnyöket biztosít magának. Ezenfelül értesülünk szerint külsőben áll olyan intézkedés is, mely záros határidőt jelöl meg, melyen belül az állattartók sertéseiket közfogyasztási célokra hizlalásra lekötíni, vagy soványsertéseiket átvételre felajánlani tartoznak. A határidő elmulasztása súlyos megtorló intézkedések mellett a soványsertés anyagnak közcélokra való befoglalását fogja maga után vonni, amit annál is inkább igazságosnak kell tartanunk, mert a fenálló rendeletek érvénye és az ismert ellátási nehézségek mellett senkinek sincs jogában a hizlalást közfogyasztási célokra megtagadni.

— **Felmentik a hadbavonult jegyzőket.** A közéletmezősi miniszter felhívta Zalamegye alispánját, hogy a természetvédelmi sikerességéhez fűződő érdekekre való tekintettel a bevonult közszégi és körjegyzők, valamint segédjegyzők felmentésére nézve a belügyminiszter útján előterjesztést tegyen. Az eljárás folyamatban van s így a hadbavonult közszégi alkalmazottak felmentése esetén az amugy is tulterhelt s legközelebb helyen egyedül, vagy kevés munkaeörvel dolgozó közszégi és körjegyzőkön némiképpen segíteni fognak.

— **Az elrejtett gabona felkutatása.** Popovics Sándor pénzügyminiszter a pénzügyörtség részére a terménykészletek ellenőrzése körüli eljárásra utasítást adott. Az utasítás szerint a pénzügyörtségnek ezuttal nemcsak az elrejtett terménykészletek felkutatása lesz feladata, hanem a gabonaneműek learatásának, behordásának, cséplésének, forgalmának és felhasználásának megfelelő ellenőrzése is. A pénzügyigazgatóságok a házkutatások fogantatására céljából általános házkutatási engedélyeket adhatnak.

— **Megbüntetik, aki örleési tanusítvány nélkül örlet.** A rendörtség már többször felhívta a közönséget, hogy örleési tanusítvány nélkül ne öröljenek, ennek dacára sok a kihágási ügy, amelynek során nem csak megbüntetik, aki örleési tanusítvány nélkül próbál örletetni, hanem gabonáját is elkobozzák. Ne is próbáljon senki tanusítvány nélkül örletetni.

— **A dohány.** A télen és a tavasszal számtalanszor hangoztatták az illetékesség látszatával, hogy a saját szükséglet fedezésére minden földbirtokosnak megengednek 2–3 □nyi területen dohányt termesztieni, mert hogy az állam eme hasznos növényből nem tud a közönségnek eleget juttatni. Természetesen a rendelkezésből, illetve az engedélyből

semmi sem lett, ellenben most sorba járják a hegyeket, fölkuatandó a szegény dohányos embereknél élvezetet nyújtó növényeket. Valahogy nincs rendjén a dolog. Ha állami monopolum a dohányárúsítás, akkor gondoskodjanak annyiról, hogy mindenkinek elegendő jusson. Ha pedig nem tudnak juttatni, akkor ne üldözzék azokat, akik maguk termelnek néhány töröl, mikor a szenvedélyre éppen az állam szoktatta rá őket, hogy úgy is neki adózzanak.

— **Lázás izgalommal várja a közönség a szombati megnyitót előadást az Apollo mozgóban.** Szinre kerül Jókai óriási regénye „A fekete gyémántok” I. része, míg másnap vasárnap a II. rész kerül bemutatásra. Mind a két nap az előadások 6 és 8 órakor kezdődnek.

— **Káposzta helyett tök.** A közéletmezősi miniszter felhívta az alispán figyelmét arra a körülményre, hogy az idén a káposztatermés nem lesz elegendő a szükséglet kielégítésére, miert is azt ajánlja, hogy a közönség téli-re savanyított időköt tegyen el, mely hosszabb ideig eláll. Aki nek nagyobb mennyiségre volna szüksége, az alispán útján a miniszter fog konzerválási célokra időköt utalni.

— **Felemelik a cipőárakat.** Értesülünk szerint a jövő héten rendelet jelenik meg, amely a bőrarak emelésére való ekintettel a cipőárakat 20–25 százalékkal megdrágítja. A gyári munkáscipő mostani 54 koronás ára előreláthatóan 65 koronára, a magas-szaru férficipő 65 koronás ára 82 koronára fog emelkedni. A gyári cipők árával egyidejűen a kisiparosok által készített cipők is megdrágulnak, még pedig a férficipők ára 165 koronáról 180 koronára, a női cipő ára 160 koronáról 175 koronára fog emelkedni. Ugyanekkor a javítási munkák árát is felemelik.

Felelős szerkesztő Horvát Imre. Szerkesztőtárs: Németh Böske. Lapul. kiadó: Horvát Gábor.

Kiadó vendéglő!

50 év óta fennálló

vendéglőm

elköltözés miatt

azonnal kiadó

Rotschild Sándorné

Sümegen.

Hirdetés.

3600 kereszt gabona, 18 szekér tek. borsó ré szes aseplésre keresek 8 lóerős gőzcséplőgépet. Cséplés üzeme f. évi a gusztus hó 25-ér megkezdhető. Bővebbet a kiadóhivatalban.